

VÁLOGATÁS

A Könyvtártudományi Szakkönyvtár új beszerzéseiből

Állomány; Könyvtártörténet -nemzeti; Nagykönyvtár; Regionális könyvtár; Németország, München
Bayerische Staatsbibliothek (München)

Bayerische Staatsbibliothek : ein Selbstporträt / hrsg. von Cornelia Jahn, Hermann Leskien, Ulrich Montag. - München : Bayerische Staatsbibliothek, 1997. - 95 p. : ill. ; 24 cm. - ISBN 3-9802700-2-5

Raktári jelzet: 3-12272

A népszerű kiadvány az épület, illetve az állomány története keretében áttekinti a közel 450 éves könyvtár történetét, ismerteti könyvtártechnológiai részlegeinek munkáját, majd – színes képtáblákkal illusztrálva – hat nevezetes különgyűjteményének anyagát.

Állományvédelem; Képzés -rokon területen; Konferenciái anyag -nemzetközi (forma); Németország, Ludwigsburg -K

Bestandserhaltung Herausforderung und Chancen / hrsg. von Hartmut Weber. - Stuttgart : Kohlhammer, 1997. - 360 p. : ill. ; 25 cm. - (Veröffentlichungen der Staatlichen Archivverwaltung Baden-Württemberg ; 47.). - ISBN 3-17-014387-5

Raktári jelzet: 3-12242

A kötet egy 1995-ben Ludwigsburgban tartott nemzetközi kollokvium anyagát közli. Fejezetei: (zárójelben a bennük foglalt előadások száma): A dokumentumok szétválasztásának endogén és exogén tényezői (2); Állományvédelmi stratégiák és programok (9); Képzés és továbbképzés az állományvédelem terén (4); Rendszabályok és eljárások az eredeti példány megóvása érdekében (6); A konverzió az állományvédelem szolgálatában (2).

Hivatalos kiadvány; Konferenciái anyag -nemzetközi (forma); Országgyűlési könyvtár; Tájékoztatás -közigazgatási; Tájékoztatási politika; Ausztrália, Sydney -K

Government and parliament informations issues in the 1990s : perspectives from Australia and abroad : Papers from the Colloquium on Government and Parliamentary Information, July 21-22, 1994. / ed. by R. L. Cope. - Sydney : The School of Information, Library and Archive Studies The University of New South Wales, 1995. - VIII, 333 p. ; 30 cm. - Bibliogr. az előadások végén. - ISBN 0 7334 1259 9

Raktári jelzet: 4-10315

Az ausztráliai New South Walesben 1994-ben tartott nemzetközi konferencia előadásait foglalta össze a kötet. A nemzeti információpolitikáról, a kormányzati iratok, kiadványok információtartalmáról és országgyűlési könyvtárak munkájáról készültek a tanulmányok. Elsősorban az ausztráliai gyakorlatot mutatja be a használók, kutatók, könyvtárosok nézőpontjából, de néhány írás képet ad az amerikai, az angol, a kanadai és a német kormányzati dokumentumokról és az érintett országok információpolitikájáról, továbbá a kelet-európai országok parlamenti könyvtáraiban végbement változásokról is készült egy dolgozat. Az egyik tanulmány *Parlamenti könyvtár parlament nélkül* címmel a Harmadik Birodalom politikai, állami iratainak és a Reichstag könyvtárának sorsával foglalkozik. Az országgyűlési könyvtárak mellett a közművelődési könyvtárak is egyre nagyobb figyelmet fordítanak az állampolgárok ilyen irányú tájékoztatási igényeinek kielégítésére, amelyet a kötetben a New South Wales egyes közkönyvtáraiban kialakított hálózati együttműködés (ILANET) támogat. Az ausztrál nemzeti könyvtár stratégiai terve kiemelten szerepelteti a kormányzati dokumentumok gyűjtésének, szolgáltatásának kérdéseit.

Dokumentumszolgáltatás; Együttműködés -nemzetközi; Formátum -gépi; Konferenciai anyag -nemzetközi (forma); Nemzeti bibliográfia; Szabvány -könyvtári; Számítógépesítés; Magyarország, Budapest -K

International conference on library automation in Central and Eastern Europe (1996) (Budapest)

International conference on library automation in Central and Eastern Europe : conference proceedings, Budapest, 10-13 April 1996 / ed. by Monika Segbert, Katarina Steinwachs, Peter Burnett ; org. by the Regional Library Program of the Open Society and DG XIII/E-4 „Libraries and Electronic Publishing” of the European Commission. - [Lu-

xembourg] : [Office for Official Publications of the European Communities], [1997]. - VIII, 320 p. ; 30 cm. - ISBN 92-828-0305-8

Raktári jelzet: 4-10353

Az OSI (Open Society Institute) és az Európai Unió az ún. Regionális Könyvtári Program keretében 1996 áprilisában Budapesten nemzetközi konferenciát szervezett. A konferencia előadásait tartalmazza a kötet, Monika Segbert szerkesztésében. A közép- és kelet-európai országok könyvtárgépesítésének három kulsciklusát elemezték a konferencia előadói: a bibliográfiai szabványosítás fontosságát az együttműködésben és a gépesítésben (pl. a szlovén, litván, horvát és orosz előadás), a retrospektív konverzió kérdéseit a közép-európai országokban és Nyugat-Európában, valamint a gépesítési programokban kialakítható együttműködést (pl. a cseh CASLIN, a szlovén COBISS, a bulgár NALIN programok bemutatása stb.). A bevezetőben összefoglalást kapunk az EU erre a régióra irányuló könyvtári programjairól, majd hét nagyobb egységbe rendezve olvashatók a tanulmányok. Témakörök: 1) könyvtárgépesítés (C. Borgman felmérése, valamint a cseh, az albán, a lengyel, a belorusz gyakorlat); 2) a nemzeti bibliográfiák (az angol, a magyar, a szlovén nemzeti bibliográfiával kapcsolatos fejlesztési kérdések); 3) a dokumentumellátással összefüggő feladatok, pl. a birtoklás vagy hozzáférés, az elektronikus dokumentumellátás kérdései; 4) a bibliográfiai szabványok témáján belül az adatcsere formátumok, a CHASE-program, az SGML stb.; 5) Retrospektív konverzió (az európai program, a cseh és az orosz gyakorlat, COBISS, horvátországi fejlemények); 6) Együttműködés (nemzeti és nemzetközi szintű együttműködési lehetőségek a gépesítésben, a szerzői jogi kérdésekben, az adatcsereben stb.). A konferenciakötetet a részletes program, az előadók listája és a kiállítók jegyzéke zárja.

Könyvtáráépület -egyetemi, főiskolai; Könyvtártörténet -nemzeti

KASER, David

The evolution of the American academic library building / David Kaser. - Lanham ; London : Scarecrow, 1997. - XIII, 206 p. ; 22 cm. - Bibliogr.: p. 186-195. - ISBN 0-8108-3219-4

Raktári jelzet: 3-12211

Az amerikai egyetemi könyvtáráépítészet fejlődését követi nyomon a monográfia. Csak az eredetileg is egyetemi könyvtár céljaira felépített különálló, központi épületeket tekinti át. A könyvtártörténeti megközelítésen kívül az építészettörténet, technikatörténet, művészettörténet és az oktatástörténet szempontjait is figyelembe veszi. Funkcionális épülettípológiai ismérvek alapján négy nagyobb korszakot különít el 1840-től, a Dél-Karolinai Egyetemi Könyvtár épületének megnyitásától egészen a huszadik század utolsó két évtizedéig, amikor már inkább új épület építésének elkerülésére keresik a megoldásokat az egyetemek. A szerző minden korszakból kiemeli a legjellemzőbb konstrukciókat építészeteikkel együtt. A függelék 1526 amerikai egyetemi könyvtárról közöl építéstörténeti kronológiát.

Családi környezet; Ifjúság nevelése olvasásra; Ifjúsági irodalom ajánló bibliográfiája (forma); Könyvbarátok köre

KNOWLES, Elizabeth - SMITH, Martha

The reading connection : bringing parents, teachers, and librarians together / Elizabeth Knowles and Martha Smith. - Englewood : Libraries Unlimited, 1997. - X, 118 p. ; 28 cm. - Bibliogr.: p. 115-117. és a fejezetek végén. - ISBN 1-56308-436-8

Raktári jelzet: 4-10314

A kötet azzal a céllal született, hogy ötletekkel segítse a felnőtteket (tanárokat, szülőket) abban, ho-

gyan szervezzenek könyvklubokat, milyen programokat találjanak ki a klub foglalkozásaira, s végső célként, mit tehetnek azért, hogy megszerettség az olvasást és a könyveket az iskolás korú gyerekekkel. A szerzők saját kísérleti eredményeikre támaszkodtak a tippadásban. Olyan klubot szerveztek, amely a gyerekek fantáziáját megfogó témákkal (pl. horror a gyerekirodalomban) kezd, hogy aztán később megismertethesse a gyerekekkel a verseskönyveket, a nemzetiségek kulturáját támogató irodalmat, a történelmi ismeretterjesztő munkákat stb. A könyv didaktikus felépítésű, a fejezetek annotált ajánló bibliográfiával, további olvasnivalók jegyzékével, annotált folyóiratcikkek bemutatásával segítik a feldolgozást.

Állománygyarapítás; Egyetemi könyvtár; Könyvtártörténet -nemzeti; Olvasószolgálat; Személyzet
LEHMANN, Carl-Matthias

Geschichte der Universitätsbibliothek Erlangen von 1844 bis 1924 : Organisation, Bestand und Benutzung / Carl-Matthias Lehmann. - Erlangen : Universitätsbibliothek, 1996. - 312 p. ; 25 cm. - (Schriften der Universitätsbibliothek Erlangen-Nürnberg ; 30.). - Bibliogr.: p. 265-283. - ISBN 3-930357-12-7

Raktári jelzet: 3-12216

J. Altmann az illető könyvtár alapításától (1743) 1791-ig terjedő, I. Haeckel pedig (gépiratos disszertációban) az 1792-1844 közötti időszakot dolgozta fel; ezeknek a folytatása ez a terjedelmes munka. Három része: a könyvtár szervezete (főként a könyvtárvezetők és a fontosabb munkatársak tevékenysége), az állománya (a gyarapítás forrásai, a duplumok eladása, az állomány mennyiségi fejlődése és minőségi alakulása, szemináriumi könyvtárak), és használata (használati szabályzat, helyiségek, katalógusok, a használók köre, más helyi könyvtárak).

Általános tudományos könyvtár; Iskolai könyvtár; Könyvtáros-arckép (forma); Könyvtártörténet - nemzeti; Észtország

LOTMAN, Piret

Raamatukogu Eesti Vabariigi kultuurikontekstis : 1918-1940 = Library in the cultural context of the Republic of Estonia : 1918-1940 / koostanud Piret Lotman. - Tallinn : [Eesti Rahvusraamatukogu], 1997. - 152 p. ; 19 cm. - (Acta Bibliothecae Nationalis Estoniae ; 6.). - ISBN 9985-803-69-8

Raktári jelzet: 2-10086

A kötetben foglalt tanulmányok: A diplomáciai levéltárak Észtországban; Oskar Kallas szerepe a nagy észt könyvtárak szervezésében és állományuk gyarapításában; Szemelvények Kallas naplójából; A filozófiai publikációk Észtországban 1913-1940 között és fejlődésük néhány vonatkozása; Az Oktatásügyi Minisztérium az iskolai könyvtárak fejlesztéséért, 1918-1940.

Egyetemi könyvtár; Használók képzése -felsőoktatásban; Konferencia anyag -nemzetközi (forma); Balti államok; Skandináv országok

Nordic-Baltic meeting of the directors of the technological university libraries in Estonia, Latvia, Lithuania and SCOTUL libraries : Stockholm, Sweden, February 15-18, 1996 / ed. by Irma Pasanen-Tuomainen. - Esbo : NORDINFO, 1996. - 43 p. ; 30 cm. - (NORDINFO-rapport ; 1996:2). - ISBN 951-53-1052-0

Raktári jelzet: 4-10313

A balti államok (Észtország, Lettország, Litvánia) műszaki egyetemi könyvtárainak helyzetéről, fejlesztési elképzeléseiről szolt többek között az 1996-ban Stockholmban rendezett nemzetközi konferencia. A kötet először a kaunasi, a rigai, a tallinni és

vilniusi egyetemi könyvtárakról ad helyzetképet, majd a használóképzés fontosságát járja körbe Nancy Fjallbrant tanulmánya, s ismerteti az EDUCATE programot. A kötet utolsó harmadában a Norvégiában, Dániában, Finnországban és Svédország egyes műszaki egyetemi könyvtáraiban folyó használóképzést ismertetik a szerzők. A füzet szakos kiegészítésképpen tartalmazza még a konferencia részletes programját, a konferencia ajánlásait és a résztvevők jegyzékét.

Másodfokú bibliográfia (forma); Szakirodalom -helyismereti; Németország

OBERSCHELP, Reinhard

Die Bibliographien zur deutschen Landesgeschichte und Landeskunde / Reinhard Oberschelp. - 3. völlig überarb. Aufl. - Frankfurt am Main : Klostermann, 1997. - 160 p. ; 24 cm. - (Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie : Sonderhefte ; 67.). - ISBN 3-465-02944-5

Raktári jelzet: 3-12210

A bevezető tanulmány témái: a helyismereti bibliográfia történeti fejlődése; feladatai és témaköre; a leírások formája és besorolása; a mutatók; a helyismereti bibliográfiai munka időnormái és értékelése. Maga a másodfokú bibliográfia az egész Németországra vonatkozó tételek után a nagyobb (s azokon belül a kisebb) tájegységek betűrendjében közli az anyagot, beleértve Svájcot, Ausztriát és a csehországi német területeket. Az anyag lényegesen bővült a mű 40, ill. 30 évvel ezelőtti kiadásához képest.

Bibliográfiai leirési szabályzat; Régi és ritka könyvek; Térkép

Pravila sostavleniâ bibliografičeskogo opisaniâ staropecatnyh kartografičeskih proizvedenij XVI-XVIII. vv. : metodiceskie rekomendacii / [sost. A.

S. Zaharova et al.]. - Moskva : Rossijskaâ gosudarstvennaâ biblioteka, 1994. - 170 p. ; 20 cm
Raktári jelzet: 2-10122

A munka a térképek leírására, ill. a régi könyvek leírására vonatkozó orosz szabályzat, valamint az ISBD(A) alapján készült. Részletes útmutatásai után terjedelmének egyharmadára menő függeléket tartalmaz; szerepel közöttük a térképek numerikus elemeinek meghatározása; a városnevek mai formája az illető ország nyelvén; több, a régi nyomtatványokra vonatkozó tudnivaló; a témához ajánlott irodalom 62 tételes jegyzéke.

Együttműködés -nemzetközi; Felmérés; Információs társadalom; Információtechnológia; Közművelődési könyvtár; Számítógép-hálózat; Továbbképzés; Európa

Public libraries and the information society / J. Thorhaug [et al.] ; ed. M. Segbert ; [publ. by] European Commission DG XIII/E.4. - [Luxembourg] : [Office for Official Publications of the European Communities], [1997]. - XV, 352 p. ; 30 cm. - ISBN 92-828-0505-0

Raktári jelzet: 4-10361

A jelentést az EU állította össze a közművelődési könyvtárakról készült tanulmányokból. Az első rész hat dolgozatból áll a közművelődési könyvtárak szerepváltásáról, az információs társadalom elvárásairól, a könyvtárak közötti együttműködési formákról, az új információs források használatáról, a könyvtárosok szakmai képzéséről és továbbképzéséről. A második rész országtanulmányokat tartalmaz Belgium, Dánia, Finnország, Franciaország, Németország, Írország, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svédország és Nagy-Britannia közművelődési könyvtáiról. Ezeket esettanulmányok egészítik ki egy-egy város közművelődési könyvtára működésének bemutatásával, majd a regionális

együttműködésre példaként az olaszországi területi együttműködésről olvasható egy összeállítás.

Címtár -könyvtári; Egyesület -könyvtári -nemzeti; Egyesület -könyvtári -nemzetközi; Iskolai könyvtár; Segédkönyv, kézikönyv (forma); Szakirodalmi kalauz (forma)

Ressources pour les bibliothèques et centres documentaires scolaire = Resourcebook for school libraries and resource centers / Section des Bibliothèques et Centres Documentaires Scolaires ; ed. par Paulette Bernhard. - München : Saur, 1997. - VIII, 148 p. ; 21 cm. - (IFLA publications ; 79.). - Bibliogr.: 148. p. - ISBN 3-598-21805-2

Raktári jelzet: 2-10088

A kézikönyv bevezetésében az IFLA iskolai könyvtári szekciójának húsz éves története olvasható, melyet kiegészít kiadványaik és a szekcióüléseiken elhangzott előadások bibliográfiája. A második fejezet az iskolai könyvtárosi egyesületek országokénti jegyzéke, valamint a témakörben működő angol és francia nyelvű levelezőlisták ismertetése. A harmadik rész az iskolai könyvtárosi szakfolyóiratok adatainak listája. A következő, a kötet gerincét alkotó fejezet bibliográfiai áttekintést nyújt a világ országainak iskolai könyvtárügyéről. Az utolsó rész az információhasználat fejlesztéséről, az információtechnológiának az oktatás területén lehetséges felhasználásáról szóló francia és angol nyelvű irodalom ajánló bibliográfiája.

Adatbázis; Állományvédelem; Együttműködés -nemzetközi; Mikrofilm; Papír; Európa
SCHWARTZ, Werner

European Register of Microform Masters (EROMM) : supporting international cooperation / Werner Schwartz. - Amsterdam : European Com-

mission on Preservation and Access, 1996. -
10 p. ; 30 cm

Raktári jelzet: 4-10360

A mester-mikroformák európai nyilvántartása (European Register of Microform Masters) adatbázisként 1993-ban indult a párizsi nemzeti könyvtárban négy európai ország (Franciaország, Nagy-Britannia, Németország és Portugália) részvételével. A program első, kísérleti szakasza 1991-1993 között zajlott az Európai Unió Európai Közösség Bizottsága és a washingtoni Állományvédelmi és Hozzáférési Bizottság (Commission on Preservation and Access) anyagi támogatása mellett. Az együttműködés arra épül, hogy a partner-intézmények a náluk már meglévő és az új mester-mikroformák adatait összegyűjtik, s UNIMARC formátumra konvertálva elküldik a központi adatbázisba. Az első időszakban az EROMM 50 ezer mikrofilmre vett dokumentum rekordját tartalmazta. A második szakaszban a göttingeni Állami és Egyetemi Könyvtár vette át a központi host-szolgáltatás szerepét. Ez az adatbázis 1994-től online is elérhető. A washingtoni bizottság további pénzügyi támogatást adott a programnak az állandó szolgáltatások beindítására, de a partner-intézményeknek is csekély összeggel támogatniuk kellett a programot. 1996-ban már 9 ország csatlakozott a programhoz, a központi adatbázis pedig kb. 300 ezer rekordot tartalmazott. A füzet az EROMM-fejlesztés történetét, s jelen helyzetét foglalja össze.

Beteg olvasó; Ellátottság -könyvtári; Gyermekolvasó; Hátrányos társadalmi helyzetű olvasó; Koordináció; Olvasás; Társadalmi követelmények
TABET, Claudie

La bibliotheque „hors les murs” / par Claudie Tabet. - [Paris] : Electre - Éd. du Cercle de la Librairie, [1996]. - 277 p. ; 24 cm. - (Collection

Bibliothèques). - Bibliogr.: p. 275-277. - ISBN 2-7654-0624-3

Raktári jelzet: 3-12213

A nyolcvanas évektől Franciaországban politikai törekvés, hogy a kulturális javakban egyenlő mértékben részesülhessenek a polgárok. Ennek elősegítése érdekében kiemelt szerep jut az olvasásnak, és legfőbb intézményének, a közkönyvtárnak. E kultúrpolitika hatékonyabbá tehető az olvasás helyeinek szaporításával, a kínálati formák változatosabbá tételével, a meglévő lehetőségek jobb kiaknázásával és összehangolásával, a művelődési gyakorlathoz és igényekhez igazításával. A hálózatok korában a közkönyvtárnak ki kell lépnie a falak közül, és szoros kapcsolatokat kell kiépítenie a nem intézményes olvasási helyekkel. Ez a könyv ilyen együttműködésekre szolgál francia példákkal, ötleteket ad, lehetőségeket mutat. Fejezetek olvashatók többek között az írás-olvasás társadalmi szerepéről, a nem intézményi könyvtárak ún. „harmadik hálózatá”-nak kialakulásáról, az egészségügyi, katonai, büntetésvégrehajtási és egyéb, pl. gyerekek vagy idősek ellátását szolgáló közintézményekkel fenntartható együttműködésekéről, a közkönyvtárak bekapcsolódásáról a regionális, könyvkereskedelmi és egyéb hálózatokba, olyan francia szervezetekről, amelyek folytatnak ilyen irányú együttműködést a közkönyvtárakkal. A művet a könyvtárosokon kívül haszonnal forgathatják a kultúrpolitika, a művelődésszervezés, a társadalomkutatás szakemberei.

Gazdálkodás -könyvtárban; Jogszabály -más területről (forma); Könyvvásárlás; Külföldi kiadvány; Módszertani útmutató (forma); Németország

Umsatzsteuer : Ein Leitfaden für Erwerbungsbibliothekare / Kommission des Deutschen Bibliotheksinstituts für Erwerbung und Bestandsentwicklung - Expertengruppe Steuerratgeber ; Hrsg. von Margot Wiesner. - Berlin : Deutsches Biblio-

theksinstitút, 1997. - 187 p. ; 24 cm. - (dbi-Materialien ; 160.). - ISBN 3-87068-960-9

Raktári jelzet: 3-12241.

A könyv a gyarapító könyvtárosokat tájékoztatja a könyvvásárlásra vonatkozó forgalmi adónemekről, tekintettel azokra a különbségekre is, amelyeket a belföldről, a Közös Piac valamely más országából,

ill. „harmadik országból” (az Európai Unió határain kívülről) történő vásárlás jelent. Kitér az olyan speciális esetekre, mint a csere vagy ajándék útján szerzett könyv, a CD-ROM, az online publikáció beszerzése, kiállítási tárgyak küldése. Tanácsokat ad a pénzügyőrséggel, vámhatósággal való esetleges vitákhoz, közöl számos törvényszöveg-részletet, űrlapmintát.

FRANKFURTI KÖNYVTÁROSNOŐ EGY FEJLŐDŐ ORSZÁGÉRT. – Amikor Elisabeth Zilz 1982-ben, 60 éves korában nyugdíjba ment, elhatározta, hogy energiáit egy fejlődő ország könyvtárügyének előmozdítására fordítja. Megtanult spanyolul, házalt német szponzoroknál és nicaraguai hatóságoknál. Ennek eredményeképpen már 10 éve járja a nicaraguai falvakat (négy börtön lakóit is ellátva), a "Bertolt Brecht" bibliobusz (amelynek fenntartását 30%-ban az ottani kultuszminisztérium fedezi), az általa a fővárosban szervezett egyesület pedig ott könyvtárat és könyvkötészetet tart fenn. A 75 éves hölgy az év egyik felében most is Nicaraguában végzi a szervezőmunkát, a másik felében pedig otthon gyűjti a pénzt.
(DBI-Pressespiegel, 1997. dec.)
